

# ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการความปลอดภัยในการขับขี่จักรยานยนต์ ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคตะวันออก

## Factors Predicting Safety Behaviors In Motorcycle Riding Among Male Senior High School Students In The Eastern Region

กมลวรรณ คุ่มวงษ์, พย.บ.<sup>1</sup> นิสากORN กรุงไกรเพชร, ส.ด.<sup>2\*</sup> สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ, ส.ด.<sup>3</sup>

Kamolwan Kumwong, M.N.S., Nisakorn Krungkraipetch, Dr.P.H., Suwana Junprasert, Dr.P.H.

### บทคัดย่อ

ประเทศไทยมีอัตราการเสียชีวิตจากการขับขี่จักรยานยนต์เป็นอันดับหนึ่งของโลกโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นชาย อายุ 15-19 ปี มีอัตราเสียชีวิตเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการความปลอดภัยในการขับขี่จักรยานยนต์ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 139 ราย ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ส่วน คือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) การรับรู้ของบุคคล ประกอบด้วย การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุ การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุ การรับรู้ประโยชน์ของการขับขี่จักรยานยนต์ปลอดภัย การรับรู้อุปสรรคของการขับขี่จักรยานยนต์ปลอดภัย ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .75 .80 .73 .64 ตามลำดับ 3) ประสบการณ์การขับขี่จักรยานยนต์ ประกอบด้วย ประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุ ประสบการณ์ทำผิดกฎจราจร 4) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งชักนำสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย นโยบายโรงเรียนด้านการขับขี่จักรยานยนต์ปลอดภัย สภาพวินัยจราจรบนถนน อิทธิพลของครอบครัว อิทธิพลของเพื่อน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 .80 .87 .87 ตามลำดับ และ 5) พฤติกรรมการขับขี่จักรยานยนต์ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ

.75 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา และสถิติถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ประโยชน์ของการขับขี่จักรยานยนต์ปลอดภัย อิทธิพลของครอบครัว และอิทธิพลของเพื่อน เป็นปัจจัยร่วมทำนายพฤติกรรมการขับขี่จักรยานยนต์ได้ ร้อยละ 32.8 ( $R^2 = .328$ ,  $F = 8.52$ ,  $p < .01$ ) พยาบาลชุมชนจึงควรเสริมสร้างการรับรู้ประโยชน์ของการขับขี่จักรยานยนต์ปลอดภัย สร้างกลุ่มพลังเพื่อนดี และให้ความรู้ความเข้าใจกับครอบครัวให้ร่วมกระตุ้นเตือนนักเรียนชายมีพฤติกรรมการขับขี่จักรยานยนต์ปลอดภัย

**คำสำคัญ:** พฤติกรรมการปลอดภัย การขับขี่จักรยานยนต์ มัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคตะวันออก

### Abstract

Thailand has the highest mortality rate from motorcycle riding in the world. Particularly in Thailand, male adolescent aged between 15-19 was found to have the highest mortality rate from this cause. The purpose of this research was to examine the predicting factors for motorcycle riding behavior among male senior high school

<sup>1</sup> นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 4 จังหวัดสระบุรี

<sup>2</sup> ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

<sup>3</sup> รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

\* ผู้เขียนหลัก (Corresponding author) e-mail: nisakorn@buu.ac.th

students in eastern region. Multi-stage random sampling used to recruit the simple of 139 male senior high school students riding motorcycle to school in the eastern region. Research instrument was self-administrative questionnaires 5 parts as well as, 1) the questionnaire of personal information, 2) perceived of people to consist of perceived susceptibility to accident, perceived severity to accident, perceived benefits to safety behavior, perceived barrier to safety behavior. There were reliabilities of Cronbach's alpha of .75 .80 .73 .64 respectively, 3) the questionnaire of Motorcycle driving experience, 4) environmental factors and cues to action to consist of experiences traffic violations, safety driving school policy, the road traffic of discipline, influence of family, influence of friends. There were reliabilities of Cronbach's alpha of .90, .80, .87, .87 respectively and 5) the safety behavior of motorcycles questionnaire was reliabilities of Cronbach's alpha of .75 respectively. The data were analyzed by using both descriptive statistics as well as inferential statistics that is multiple regression analysis.

Results revealed that factors influencing predictors were perceived benefits for safety behavior, the family influence and the influence of friends to predicted the safety behavior of motorcyclists 32.8% ( $R^2 = .328, F = 8.52, p < .01$ ). Therefor community nurses should enhance the perception benefits of safe motorcycle riding. Friends and family are participating to keep male student's safety behavior motorcycle riding.

**Key words:** Safety behaviors, motorcycle riding, senior high school students, the eastern region

## ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การอนามัยโลกรายงานการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ การขับขี่รถจักรยานยนต์ในประเทศกำลังพัฒนาที่มีรายได้ ประชากรต่ำถึงรายได้ปานกลาง พบมีอัตราการเสียชีวิตจาก การขับขี่รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 74 (World Health Organization [WHO], 2018) สำหรับประเทศไทยเป็น หนึ่งในประเทศกำลังพัฒนาพบปัญหาการเสียชีวิตจาก อุบัติเหตุการขับขี่รถจักรยานยนต์มากที่สุด ร้อยละ 76 ของ จำนวนผู้ประสบอุบัติเหตุจากการขับขี่ยานพาหนะ โดยภาค ตะวันออกมีแนวโน้มอัตราการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุการขับขี่ รถจักรยานยนต์เพิ่มสูงขึ้นในทุก ๆ ปี ในปี พ.ศ. 2558 เท่ากับ 609.89 ต่อแสนประชากร เพิ่มขึ้นเป็น 1,023.40 ต่อแสนประชากรในปี พ.ศ. 2560 และพบอัตราเสียชีวิต จากอุบัติเหตุการขับขี่รถจักรยานยนต์ในปี พ.ศ. 2558 เท่ากับ 14.86 ต่อแสนประชากร เพิ่มขึ้นเป็น 16.55 ต่อ แสนประชากรในปี พ.ศ. 2560 (Strategy and Planning Division ministry of public health, 2017) การบาดเจ็บ และเสียชีวิตจากอุบัติเหตุการขับขี่รถจักรยานยนต์ทำให้ สูญเสียรายได้ของประเทศเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.81 จาก รายงานกลุ่มผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุการขับขี่ รถจักรยานยนต์ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล พบช่วง อายุ 15-19 ปี เกิดการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ การขับขี่รถจักรยานยนต์มากที่สุด เป็นเพศชายมากกว่า เพศหญิง 2 เท่า (Bureau of Non Communicable Disease, 2016) ซึ่งเด็กวัยนี้จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่และเป็น หัวหน้าครอบครัวในอนาคต หากมีพฤติกรรมขับขี่ รถจักรยานยนต์ไม่ปลอดภัย และเกิดอุบัติเหตุ จะส่งผล กระทบทั้งด้านร่างกายทำให้เกิดการเสียชีวิต การบาดเจ็บ ขาดเรียนเนื่องจากต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล เกิด ความพิการไม่สามารถประกอบอาชีพได้ในอนาคต ตลอดจน เป็นภาระในการเลี้ยงดูของครอบครัว ประเทศสูญเสีย รายได้จากการขาดบุคลากรในการร่วมพัฒนาประเทศ

การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ ทำให้ มีการส่งเสริมการคมนาคมขนส่งที่มากขึ้น มีการก่อสร้าง ปรับปรุงถนนทางหลวง เพื่อเพิ่มความสะดวกรสบายในการ เดินทางที่กำลังพัฒนาเข้าสู่ความเป็นเมืองใหญ่ มีการขยาย ตลาดรถจักรยานยนต์ตามความต้องการของลูกค้า ซึ่ง ส่วนใหญ่ลูกค้าที่ตกแต่งรถจักรยานยนต์ คือ กลุ่มวัยรุ่นที่